

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2084/2025
09.07.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Арсеније Катанић, адвокат из ..., против туженог НИУ "Буњевачки информативни центар", Суботица, чији је пуномоћник Јелена Маросиук Ч.М. из ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1925/24 од 25.02.2025. године, у седници одржаној 09.07.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1925/24 од 25.02.2025. године и пресуда Основног суда у Суботици П1 303/2023 од 01.10.2024. године, у ставовима првом, другом, трећем и петом изреке, па се предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П1 303/2023 од 01.10.2024. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев делимично усваја. Ставом другим изреке, поништено је, као незаконито, решење туженог о отказу уговора о раду од 17.10.2023. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду заведен код туженог под бр. .. од 15.09.2010. године. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 837.840,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је, у преосталом делу, тужбени захтев тужиоца ради обавезивања туженог да му накнади штету преко досуђеног износа од 837.840,00 динара, до траженог износа од 1.005.408,00 динара. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 85.500,00 динара, а у случају доцње са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж1 1925/24 од 25.02.2025. године, одбио жалбу туженог и потврдио пресуду Основног суда у Суботици П1 303/2023 од 01.10.2024. године, у усвајајућем делу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Неосновани су наводи ревизије туженог о учињеној битној повреди одредаба парничног поступка из члана 8. Закона о парничном поступку пред другостепеним судом, имајући у виду да је другостепени суд побијану одлуку донео у седници већа прихватајући утврђено чињенично стање и оцену доказа изведених пред првостепеним судом.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је код туженог био запослен на неодређено време по основу уговора о раду од 15.09.2010. године, на пословима "самостални референт-... радник". Анексом уговора о раду из септембра 2019. године дефинисан је назив радног места тужиоца, сагласно Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, те је тужилац распоређен на послове "менаџер-руководилац за ... послове". Тужени је основан одлуком Покрајинског секретаријата за културу и информисање, а у јануару 2020. године, тужилац је, на основу јавног конкурса изабран за директора туженог, на ком радном месту је био до 01.06.2023. године, када је на дужност ступила в.д. директора ББ. Као директор туженог, тужилац је био дужан да руководи пословањем туженог и да обавља друге послове у свему према Плану пословања, у складу са финансијским планом, који се, на годишњем нивоу, усваја од стране Надзорног одбора, а затим подноси Националном савету, како би се добила средства за следећу годину од стране оснивача, Покрајинског секретаријата за културу и информисање. У финансијском плану је постојала ставка "остали трошкови" која подразумева трошкове куповине намирница за кухињу за фрижидер за шест радника, а такође и за куповину горива, које се користило у службене сврхе. Ти трошкови су правдани Покрајинском секретаријату како би се добила средства за идући месец. Тужилац је користио службено возило, како за службена путовања, тако и ради доласка и одласка на посао, док су трошкови горива били предвиђени финансијским планом за 2022. годину и Планом пословања за 2023. годину, а одобрени Одлуком Надзорног одбора туженог под тачком 7., у делу "расходи". У јануару 2023. године тужени је са "Буњевачким медиа центром", чији је власник ВВ, закључио уговор о заједничком раду и сарадњи на развоју и функционисању електронског система на Буњевачком језику, који је важио до 01.10.2003. године. Тим уговором је било регулисано да уредник медиа "Буњевачки медиа центар" и његови сарадници имају право на коришћење телефона, паркинг места и горива за службене потребе у износу до 10.000,00 динара месечно, по одобрењу тужиоца, као директора туженог. Након што је тужиоцу престала функција директора, он је радио на радном месту на које је био распоређен пре ступања на функцију директора. Тужени је 27.09.2003. године тужиоцу доставио упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду бр. .. од 28.10.2010. године, сходно члану 180., у вези члана 179. став 2. тачке 2. и 3. Закона о раду, Због злоупотребе положаја и прекорачења

овлашћења и нецелисходног и неодговорног коришћења средстава. У упозорењу је наведено да се злоупотреба положаја и прекорачење овлашћења, као и нецелисходно и неодговорно коришћење средстава огледа у следећем: на рачуну туженог је 30.03.2023. године купио цигарете "Sobranie black" три кутије и кикирики 180 грама, као и омогућио трећем лицу које није запослено код туженог, ГГ (отац тужиоца), дана 29.03.2023. године и 31.03.2023. године, куповину горива у укупном износу од 7.864,59 динара; дана 30.03.2023. године купио је сок "Coca – cola", бомбоне-зелене ментол 100 грама, кикирики пржени чили 200 грама, цигарете "Sobranie black" и омогућио ГГ 06.04.2023. године, 07.04.2023. године и 08.04.2023. године, куповину горива, цигарета, сладоледа, жвака, сока и бомбона у укупној вредности од 10.155,22 динара; дана 04.05.2023. године омогућио је ГГ куповину горива у вредности од 2.948,75 динара; дана 19.05.2023. године и 30.05.2023. године купио је сокове, цигарете, кокице, жваке и омогућио ГГ дана 16.05.2023. године, 28.05.2023. године и 31.05.2023. године куповину горива у вредности од 16.693,38 динара; дана 03.06.2023. године купио је сок, цигарете и лизалице и омогућио ГГ куповину горива у вредности од 7.732,55 динара; дана 21.06.2023. године купио је сокове, штапиће и цигарете, а дана 27.06.2023. године жваке и цигарете на основу фактура и отпремнице од 30.06.2023. године. Тужилац је доставио изјашњење на наводе из упозорења о постојању разлога за отказ уговора о раду, а на захтев директорке да да изјаву о употреби картице за гориво, у писаној изјави се изјаснио да је 27.06.2023. године кренуо на пут возилом у власништву "Гаудамус" д.о.о. и да је на бензинској пумпи сипао гориво и узео ситне трошкове", те да је приликом плаћања установио да грешком нема картицу те фирме. Да би могао да плати рачун, био је принуђен да искористи картицу за гориво туженог која је на његово име и коју је и раније користио. Такође се изјаснио да је, одмах по доласку са пута, наложио да се рефундирају трошкови начињени на пумпи и плаћени картицом туженог, те да, колико му је познато, то је и учињено.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио, налазећи да је оспорено решење о отказу уговора о раду незаконито, јер тужени није доказао да је тужилац злоупотребио положај и прекорачио овлашћења, односно неодговорно и нецелисходно трошио средства послодавца, како је наведено у диспозитиву решења о отказу уговора о раду. По оцени првостепеног суда, тужени је на основу приложених фактура и отпремница фирме "Еуропетрол" д.о.о. Суботица, доказао које трошкове је имао док је обављао функцију директора код туженог, али не и да није имао право на исте, тачније није доказао да се ради о неодговорном и нецелисходном трошењу средстава, јер није доказана кривица тужиоца. Првостепени суд закључује да је тужилац, као директор туженог, средствима располагао у складу са финансијским планом и Планом пословања, као и у складу са њиховом наменом, имајући у виду да је финансијским планом туженог за 2022. годину и Планом пословања за 2023. годину предвиђено финансирање трошкова горива за службени аутомобил, као и финансирање расхода у ставци "остало" у тачки 10. Плана пословања за 2023. годину, а да се трошкови наведени под "остало" односе на трошкове куповине намирница за фрижидер у фирми за шест радника. Што се тиче трошкова насталих 27.06.2023. године, који су учињени када је тужилац смењен са функције директора, тужилац се о њима изјаснио актуелном директору да су исти рефундирани, па је закључак првостепеног суда да је током поступка доказано да је тужилац употребљавао новац сходно Плану пословања туженог и ономе чему су та средства намењена. Одлуку о накнади штете тужиоцу првостепени суд је донео применом одредебе члана 191. став 5. Закона о раду.

Другостепени суд је, потврђујући првостепену пресуду, закључио да се повреда радне обавезе: злоупотреба положаја и прекорачења овлашћења из члана 179. став 2. тачка 2. Закона о раду, која је тужиоцу, предметним решењем о отказу уговора о раду, стављена на терет, односи на поступање тужиоца у периоду када је обављао послове директора на којим пословима је радио у периоду од јануара 2020. године до 01.06.2023. године. Сагласно наведеном, другостепени суд налази да се тужиоцу није могао отказати уговор о раду са послова "менаџер-руководилац за ... послове", а за евентуалне повреде радних обавеза које је он учинио за време док је обављао послове директора туженог. По мишљењу другостепеног суда, наведене повреде су евентуално могле да представљају разлог за разрешење тужиоца са директорске функције, али никако не могу представљати основани разлог за престанак радног односа тужиоца и отказивање уговора са послова "менаџер-руководилац за ... послове", с обзиром да тужилац, у спорном периоду (током 2023. године) није обављао послове менаџера-руководиоца за ... послове. Због тога је другостепени суд закључио да је тужиоцу незаконито престао радни однос код туженог па је он дужан да му, уместо враћања на рад, исплати 10 зарада, на основу одредбе члана 191. став 5. Закона о раду.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право, а због тога је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 179. став 2. тачке 2. и 3. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 95/18), прописано је да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе и то ако злоупотреби положај или прекорачи овлашћења и ако нецелисходно и неодговорно користи средства рада. На основу одредбе члана 180. истог Закона, послодавац је дужан да, пре отказа уговора о раду у случају из члана 179. став 2. и 3. овог Закона, запосленог писаним путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање 8 дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења (став 1.). Одредбом члана 191. Закона о раду, прописане су последице незаконитог престанка радног односа, а то, између осталог и обавеза послодавца да запосленом накнади штету.

У конкретном случају, тужиоцу је отказан уговор о раду након што му је достављено упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду, (на које се он, у писаној изјави, изјаснио), јер је злоупотребио положај и прекорачио овлашћења из члана 179. став 2. тачка 2. Закона о раду, тако што побијано решење, као и упозорење које му је претходило, садрже податке о времену и начину на који је повреда извршена. Првостепени суд закључује да тужилац није злоупотребио нити прекорачио овлашћења у време док је био директор туженог, међутим, такав закључак је нејасан јер није утврђено која је он овлашћења, у том периоду имао. То што је тужилац, док је био на функцији директора, имао одређене бенефите које је користио у оквиру усвојеног годишњег плана, није довољно за закључак да он није злоупотребио положај и прекорачио овлашћења. С тим у вези, првостепени суд наводи да је утврђено да се трошкови наведени под "остало" у финансијском плану туженог за 2022. годину и Планом пословања за 2023. годину, односе на трошкове куповине намирница за фрижидер у фирми за шест радника. Дакле, у те трошкове свакако не може да спада куповина цигарета, кикирикија, жвака и бомбона, а то су трошкови који су, између осталог, наведени у решењу и у упозорењу о постојању разлога за отказ уговора о раду

од 27.09.2023. године. Погрешан је закључак другостепеног суда да се повреда радне обавезе: злоупотреба положаја и прекорачења овлашћења из члана 179. став 2. тачка 2. Закона о раду, која је тужиоцу, предметним решењем отказ уговора о раду стављена на терет, односи на поступање тужиоца у периоду када је обављао послове директора туженог на којим пословима је радио у периоду од јануара 2020. године до 01.06.2023. године. Супротно томе, побијано решење о отказу уговора о раду односи се и на куповину сокова, цигарета и лизалица 03.06.2023. године, као и омогућавање куповине горива ГГ у вредности од 7.326,55 динара, без доказа да је исто употребљено за службене потребе, као и куповину сокова, штапића и цигарета 21.06.2023. године и 27.06.2023. године куповину жвака и цигарета, у време када тужилац није више био директор туженог. То што је тужилац туженом евентуално надокнадио те трошкове, како се изјаснио у својој писаној изјави упућеној директору туженог 18.07.2023. године, свакако није доказ о непостојању његове кривице. Одлука о тужбеном захтеву тужиоца за накнаду штете зависи од одлуке о законитости решења туженог којим му је отказан уговор о раду.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка јер зависи од његовог исхода, у смислу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку потребно је да првостепени суд, поступи по налозима из овог решења, тако што ће да утврди обим права и обавеза које је тужилац имао у време када му је стављено на терет да је злоупотребио положај и прекорачио овлашћења, те да је нецелисходно и неодговорно користио средства туженог, да би потом имао могућност да донесе нову и правилну одлуку.

На основу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**